

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Białymstoku**

Białystok, dnia 21 października 2009 r.

**Pan
Jan Zalewski
Starosta Powiatu Siemiatyckiego**

LBI-410-009-04/2009
P/09/122

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r.¹, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku skontrolowała w Starostwie Powiatowym w Siemiatyczach („Starostwie”) realizację w latach 2007-2009 (I półrocze) zadań dotyczących utrzymania urządzeń melioracji wodnych szczegółowych.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawiono w protokóle podpisanym 8 października 2009 r., Najwyższa Izba Kontroli, stosownie do art. 60 ustawy o NIK, przekazuje niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia brak działań Starostwa w zakresie realizacji ustawowych zadań dotyczących melioracji wodnych szczegółowych.

1. W Starostwie nie interesowano się realizacją przez zainteresowanych właścicieli gruntów obowiązku utrzymywania urządzeń melioracji wodnych szczegółowych („u.m.sz.”), podczas gdy:
 - w latach 2006-2008 z 284,7 km do 243,4 km zmniejszyła się długość szczegółowych rowów melioracyjnych objętych pracami konserwacyjnym, co stanowiło - odpowiednio w tych okresach - 30,0%, 25% i 25,7% ich długości,
 - oględziny przez NIK 79,1 km rowów (8,4 % łącznej ich długości), na 50,5% km ich długości (63,8%) wykazały przyspieszoną dekapitalizację, wynikającą przede wszystkim z dewastacji i braku ich konserwacji. W tym stwierdzono:
 - wypłycenia, a niekiedy kilkudziesięciometrowe odcinki wymagające odbudowy, z powodu zniszczenia skarp rowów przez zwierzęta,

¹ o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.), zwanej dalej „ustawą o NIK”

- liczne zakrzaczenia i zadrzewienia ograniczające ich drożność, w tym na najmłodszych obiektach (Kłopoty Grzyby z lat 1986-1991 i Baciki z lat 1989-1990) w rowach rosły kilkunastoletnie drzewa,
 - kilkusetmetrowe niedrożne odcinki rowów wypełnionych „stojącą” wodą i tamami ustawionymi przez bobry,
 - zniszczenia i dewastację 64,3% budowli piętrzących i około 29% niedrożnych przepustów,
 - niedrożność i zamulenia 11,9% studzienek drenarskich poddanych oględzinom,
- co skutkowało występowaniem kilkusetmetrowych odcinków terenów podmokłych wzdłuż rowów szczegółowych oraz wokół studzienek drenarskich. W dobrym stanie, bez zakrzaceń i drożne, było 28,6 km rowów wraz z przepustami (36,2% długości rowów poddanych oględzinom) objętych działaniem spółek wodnych, w tym w latach 2007-2009 (I półrocze) na 3,2 km konserwacją gruntowną (odmulaniem) i na 28,6 km konserwacją bieżącą.

Na terenie Powiatu Siemiatyckiego - według danych z ewidencji Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych („WZMiUW”) Inspektoratu w Bielsku Podlaskim - na koniec czerwca 2009 r. zmeliorowanych było 25.251,78 ha użytków rolnych (w tym 1.917,79 ha nawadnianych), z tego 19.514,85 ha zdrenowanych. Na ogółem 947,3 km szczegółowych rowów melioracyjnych, było 399 budowli piętrzących (zastawek lub przepusto-zastawek), 8 akweduktów, syfonów, 1.081 przepustów i 20 studzienek, zaś w sieci drenarskiej - 2.126 studzienek drenarskich i 3.002 wylotów zbieraczy. Zmeliorowane użytki rolne objęte utrzymaniem (68,3% terenów zmeliorowanych) znajdowały się na terenie działania 5 funkcjonujących spółek wodnych, w 5 (Drohiczyn, Dziadkowice, Grodzisk, Mielnik i Perlejewo) z 8 gmin z terenu Powiatu.

2. Zasadniczą przyczyną niezadawalającego funkcjonowania u.m.sz. był brak dbałości właścicieli gruntów o stan tych urządzeń. Mimo to, w Starostwie nie korzystano – z przewidzianych przepisami ustawy z dnia 18 lipca 2001 r.² - możliwości egzekwowania właściwego utrzymywania tych urządzeń. W latach 2007-2009 (I półrocze) nie prowadzono bowiem postępowań w celu wydawania decyzji:

² Prawo wodne (Dz.U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019 ze zm.), zwanej dalej „Prawem wodnym”

- o których mowa w art. 77 ust. 2 Prawa wodnego, ustalających właścicielom gruntów uchylającym się od obowiązku utrzymywania u.m.sz., szczegółowe zakresy i terminy wykonywania tego obowiązku,
 - ustalających wysokość i rodzaj świadczeń na rzecz spółki wodnej, do których ponoszenia obowiązane są osoby fizyczne i inne podmioty odnoszące korzyści z urządzeń spółki lub przyczyniające się do zanieczyszczenia wody, dla której ochrony spółka została utworzona (art. 171 ust. 1 i 2 Prawa wodnego),
 - wobec funkcjonujących 5 spółek wodnych, ograniczono się do udziału w Walnym Zgromadzeniu Delegatów Gminnej Spółki Wodnej w Drohiczynie i opiniowaniu dokumentacji dotyczącej dotacji z budżetu Wojewody Podlaskiego. Natomiast:
 - nie podejmowano działań przewidzianych w art. 170 ust. 3 Prawa wodnego, tj. nie występowano o podwyższenie składek i innych świadczeń na rzecz spółek wodnych do poziomu zapewniającego realizację ich zadań statutowych. Na przykład w GSW w Drohiczynie składki zapewniające właściwą konserwację u.m.sz. powinny być w latach 2007-2009 wyższe od uchwalonych o - odpowiednio - 112 %, 134,7% i 143,7%, a w GSW w Grodzisku o 75%, 141,7% i o 115,4%,
 - nie reagowano na nieustalenie przez spółki corocznych potrzeb w konserwacji u.m.sz. i brak uchwał (o których mowa w art. 173 ust. 1 Prawa wodnego) w sprawie zatwierdzenia rocznych sprawozdań, udzielenia zarządowi absolutorium, planu prac spółki oraz jej budżetu, co dotyczyło 2 (GSW w Mielniku i GSW w Drohiczynie) z 4 spółek, które przedłożyły Starostwu uchwały walnych zgromadzeń delegatów,
 - nie egzekwowano od spółek uchwał walnych zgromadzeń delegatów, bowiem na dzień rozpoczęcia kontroli nie dysponowano w Starostwie uchwałami z lat 2007-2009 GSW w Perlejewie oraz uchwałami z lat 2007-2008 GSW w Grodzisku i z lat 2008-2009 GSW w Dziadkowicach,
 - nie reagowano na brak aktualnego statutu GSW w Grodzisku, która funkcjonowała w oparciu o statut z 1985 roku i bez rejestracji w katastrze wodnym,
 - nie podejmowano działań wobec 3 spółek, z terenu Gmin Milejczyce, Nurzec Stacja i Siemiatycze, które nie prowadziły działalności.
3. Sprawozdania RRW-10 z lata 2007-2008 ze stanu ilościowego oraz utrzymania wód i urządzeń melioracji wodnych, w części przewidzianej do wypełnienia dla Starostwa (dotyczącej u.m.sz. objętych utrzymaniem), sporządzał Inspektorat WZMiUW w Bielsku

- 261 -
Podlaskim, na podstawie informacji uzyskanych z Rejonowego Zarządu Spółek Wodnych w Siemiatyczach (prowadzącego konserwacje u.m.sz. w 3 spółkach) oraz GSW w Dziadkowicach i w Perlejewie.

Przedstawiając powyższą ocenę i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Podejmowanie działań na rzecz poprawy stanu utrzymania urządzeń melioracji wodnych szczegółowych, w tym wykorzystywanie kompetencji nadanych przepisami art. 77 ust. 2 oraz art. 171 ust. 1 i 2 Prawa wodnego.
2. Realizowanie kompetencji i obowiązków w zakresie nadzoru i kontroli nad spółkami wodnymi, przewidzianych w art. 170 ust. 3 i art. 178 -180 Prawa wodnego.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Starostę w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu. W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

DYREKTOR DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli
z up.
[Signature]
Barbara Chylińska
WICEDYREKTOR